

CUMHURİYET

29 Ekim 2023

Cumhuriyet'in 100. Yılı

**BUGÜN EN BÜYÜK BAYRAMDIR
KUTLU OLSUN!**

100★

SAPANCA MTAL

E-Dergi
29 Ekim Özel Sayısı

İÇİNDEKİLER

100

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

SAYFA 3

İlçe Milli Eğitim
Müdürünün Mesajı

SAYFA 4

Kurtuluş Savaşı
İnfografiği

SAYFA 5

Sevr ve Lozan
Antlaşmaları

SAYFA 6

Cumhuriyet ile
ilgili sözler

SAYFA 7-8-9

Atatürk ve
Cumhuriyet

SAYFA 10-11

Adapazarı ve
Cumhuriyet

SAYFA 12

Tarihi Gazete
Küpürleri

SAYFA 13

Ödül alan öğrenciler

SAYFA 14

Cumhurbaşkanlarımız

Serkan KORKMAZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Milletimiz Cumhuriyet rejimi ile kazandığı değerleri, toplum hayatının vazgeçilmez unsuru olarak benimsemiş, karşılaştığı sorunları ise Cumhuriyet'e olan sadakati sayesinde birlik ve beraberliğinden ödün vermeden aşmayı bilmiştir. Cumhuriyet; dili, bayrağı, marşı ve başkenti, temel nitelikleri ile ülkesi ve milletiyle bölünemez bütünlüğü ifade eder. Harcı; Çanakkale ve Kurtuluş Savaşı karılmış ve korunması için gençlere emanet edilmiştir. Hiç kuşku yok ki, Mustafa Kemal Atatürk'ün ifade ettiği gibi "Türkiye Cumhuriyeti, cihanda işgal ettiği mevkiye layık olduğunu ispat edecektir. Türkiye Cumhuriyeti mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır." Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere silah arkadaşlarını ve tüm şehitlerimizi rahmetle, kahraman gazilerimizi minnet ve şükranla anıyor; Aziz Milletimizin Cumhuriyet Bayramını kutluyoruz. Nice yüzyıllara...

ÖNCESESİ

(SEVR 1920)

SONRASI

(LOZAN 1923)

Sevr Antlaşması I. Dünya Savaşı sonrasında İtilâf Devletleri ile Osmanlı İmparatorluğu hükümeti arasında 10 Ağustos 1920'de Fransa'nın başkenti Paris'in 3 km batısındaki Sevr banliyösünde imzalanmış antlaşmadır. Antlaşma imzalandığı dönemde devam eden Türk Kurtuluş Savaşı'nın sonucunda Türklerin galibiyetiyle, bu antlaşma yerine 24 Temmuz 1923'te Lozan Antlaşması imzalanıp uygulamaya konulduğundan Sevr Antlaşması geçerliliğini kaybetmiştir.

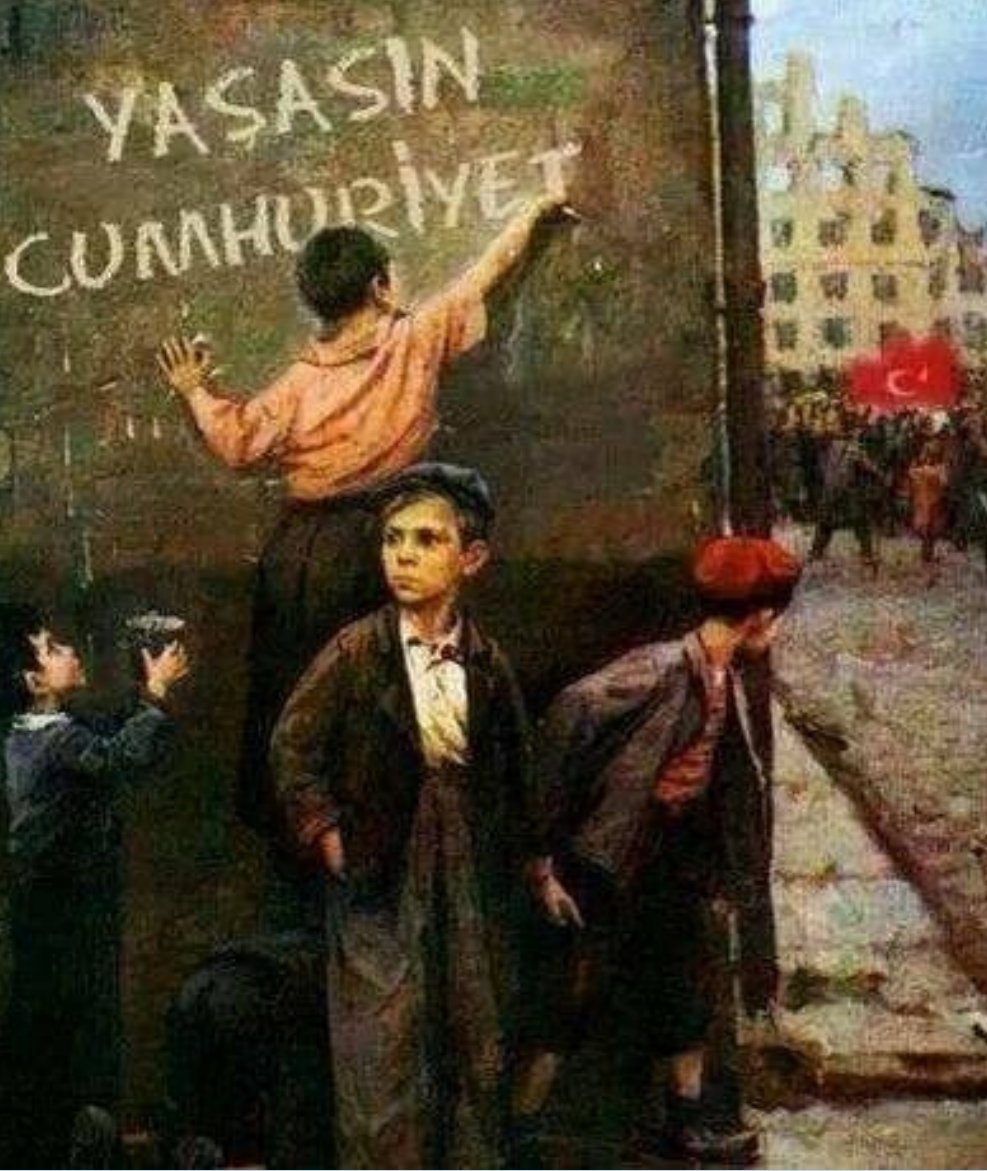
Lozan Antlaşması 24 Temmuz 1923 tarihinde İsviçre'nin Lozan şehrinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi temsilcileri ve İtilâf Devletleri temsilcileri tarafından imzalanmış bir barış antlaşmasıdır. Lozan, Birinci Dünya Savaşı'nın ardından İstanbul'daki Osmanlı yönetiminden bağımsız olarak Ankara'da kurulan hükümetin uluslararası meşruiyet kazandığı anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu antlaşmasıdır. Lozan Antlaşması ile Türkiye'nin bugünkü sınırları büyük oranda çizilmiş oldu. Osmanlı İmparatorluğu zamanında Batılı devletlere verilen ekonomik imtiyazlar, yani kapitülasyonlar da tamamen kaldırıldı.

CUMHURİYET FAZİLETTİR

“Cumhuriyet, Türk Milletinin özgürlük ve bağımsızlık savaşının sembolüdür.” -Refik Halit Karay

“Cumhuriyet, Türk Milletinin çağdaşlaşma yolunda attığı en önemli adımdır.” - Cemal Süreyya

“Cumhuriyet, insanların birbirine saygı gösterdiği bir düzenin adıdır.” - Aliya İzzetbegoviç

“Cumhuriyet, insanların eşitlik ve adalet içinde yaşamasını sağlar.” - Bülent Ecevit

“Cumhuriyet erdemli insanların rejimidir.” - Montesquieu

“Demokrasi, halkın halk tarafından, halk için yönetimidir.” - Lincoln

Cumhuriyetçilik ve cehalet şiddetli bir düşmanlık içindedir.” - Alphonse de Lamartine

“Türk milletinin karakter ve adetlerine en uygun olan idare, cumhuriyet idaresidir.” - Atatürk

“Cumhuriyet, düşüncesi hür, anlayışı hür, vicdanı hür nesiller ister.” - Atatürk

“Yeni nesil, en büyük cumhuriyetçilik dersini bugünkü öğretmenler topluluğundan ve onların yetiştirecekleri öğretmenlerden alacaktır.” - Atatürk

ATATÜRK VE CUMHURİYET

Mustafa Kemal Atatürk ve Cumhuriyet bizler için, birbirinden ayrı düşünilemeyen iki yüce kavramdır. Biliyoruz ve inanıyoruz ki bugün, hiçbir dünya gücünün egemenliğinde değilsek, medeni ve çağdaş yaşama yolunda kimseden geri kalmıyorsak, bu yaşama kalitemizi borçlu olduğumuz Atatürk ve Cumhuriyet için ne kadar iyi ve güzel şeyler düşünersek yine de azdır.

Mustafa Kemal önce işgal altındaki ülkemizi düşmandan kurtarmış, sonra cumhuriyeti kurmuş, hemen ardından da çağdaş ve medeni bir dünyada var olabilmek adına gerekli devrimleri hayata geçirmeye kendini adanmıştır. Tüm bunları başarırken, beraberinde kültür, sanat, sağlık ve ekonomi gibi pek çok konuda da yenilikler getirmiştir. Cephelerde kahramanlık destanını yaşamış, kurduğu Türkiye Cumhuriyeti ile de dünyanın tarihini yeniden yazmıştır.

Birinci Dünya Savaşı sonrası, ülkesi bölge bölge işgal edilmiş, ordusunun elinden silahları alınmış, padişahının ve hükümetinin tümüyle yabancı devletlerle iş birliği içinde olduğu bir zamanda ezik, güçsüz ve perişan bir halkı ayağa kaldırmak hiç de küçümsenecek bir başarı olmasa gerek.

19 Mayıs 1919'da Samsun'dan başlayan yeni bir Türkiye kurma savaşı, pek çok engele rağmen onun büyük dehası sayesinde, iç ve dış düşmanlara karşı başarıyla sonuçlanmış ve bağımsız bir Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Mustafa Kemal bu uzun yolculuğuna başladığında Yunan ordusu İzmir'i, kısa bir süre sonra da İngilizler İstanbul'u işgal ediyorlardı. Padişahın ve İstanbul hükümetinin bu ihanete varan tutumları karşısında, genciyle, yaşlısıyla halkı ve orduyu birleştirerek başlattığı Kurtuluş Savaşı aynı zamanda Cumhuriyet Türkiye'sinin de başlangıç noktasıydı.

Çok kanlı çarpışmalar sonunda, 26 Ağustos 1922'de başlayan ve 9 Eylül 1922'de İzmir'de Yunan ordusunun denize dökülmesi ile son bulan Büyük Taarruz, onun ve Türk ulusunun yenilmez azminin en büyük kanıtı olmuştur. Fakat bu savaş yeterli değildi. Hiç gün kaybetmeden ülkenin çağdaşlaşma yolundaki savaşını başlattı. Önce 1 Kasım 1922'de saltanatın kaldırılışı ve 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'in ilanı da bu savaşının zaferi oldu.

Cumhuriyet, belki de Mustafa Kemal'in düşündüğü çağdaş, medeni, güçlü ve dünyada sözü geçen bir ülke olabilmenin ilk ve tartışmasız adımı olarak verdiği karardı. Çünkü, teklifi üzerine TBMM tarafından "Yaşasın Cumhuriyet" sesleri arasında kabul edilen cumhuriyet sonrası Cumhurbaşkanı olarak Çankaya'ya çıktığında, "Görevimi tamamladım" düşüncesine kapılmamış, tam aksine, gerçek devrimlerine ve Türkiye'nin her alanda ilerlemesi adına girişimlere başlamıştır.

Ülkenin yarınları adına, çocukları ve gençleri her zaman ilk sayan Atatürk'ün, cumhuriyetin ilanı sonrası ilk yaptıklarından biri "Tevhid-i Tedrisat Kanunu"nu çıkarmak, öğrenimi birleştirmek olmuştur. Hemen sonrasında Halifeliğin kaldırılması, şapka devrimi, tekkelerin ve zaviyelerin kapatılması çağdaş bir cumhuriyetin yolunda en somut belirtiler idi.

Yapılan çalışmalar sonuçlandııkça, yeni bir Medeni Kanun, Ceza Kanunu ve 1 Kasım 1928'de kabul edilen Yeni Türk Alfabesinin kabulü ve Arapçanın yerine geçmesi, sonrasında da "Laiklik" in Anayasa'ya girmesi ve diğer devrimlerin peş peşe yapılması ile cumhuriyetimizin sarsılmaz temelleri atılmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk, yalnızca savaş meydanlarındaki dehası değil, Cumhuriyet öncesi ve sonrası gösterdiği devlet adamı misyonu ile de tarihe iz bırakmış ender liderlerden biridir. Ekonomiden sosyal gelişmeye, sanayiden bankacılığa, tarımdan milli birliğin sağlanmasına, attığı her adım, çağdaş bir Türkiye Cumhuriyeti adına olmuştur.

Çağdaşlığın, öncelikle eğitim ve kültürle hatta sanatla ne kadar ayrılmaz bir bütün olduğunu çok iyi biliyordu ve bu alanda da sayılamayacak kadar çok yeniliği ulusun hizmetine sunmaktan bir gün dahi geri durmadı. Cumhuriyetin genç kuşakları aydın, bağımsız ve hürriyetin kıymetini çok iyi bilen öğretmenler tarafından yetiştirilmeliydiler ve öyle yaptı.

Akıllarımıza bir nasihat gibi kazanmış olan 10. Yıl nutkunda söyledikleri adeta bu ulus için yaptıklarının ve yapılması gerekenlerin bir düsturu ya da özeti gibidir. Nutkunun başında, "Az zamanda çok büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir. Buradaki muvaffakiyeti Türk milletinin ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olarak, azimkâra yürüyüşüne borçluyuz," derken, son bölümünde de "Türk milleti çalışkandır, Türk milleti zekidir. Çünkü Türk milleti, milli birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmiştir. Ve çünkü, Türk milletinin yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale müspet ilimdir. Şunu da ehemmiyetle tebarüz ettirmeliyim ki, yüksek bir insan cemiyeti olan Türk milletinin tarihi vasfı da güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir," diyerek seslenmiştir ulusuna.

Atatürk'ten bizlere ve sonsuza miras kalan cumhuriyet fazilettir. Türk insanı da yüce değerlerin tümüne sahip olmak ister ve tümü de insanımızın hakkıdır. Bu nedenle cumhuriyetimizi çok seviyoruz.

SAYFA 8

Cumhuriyet insana çağdaşlığı ve uygarlığı sunar. Türk insanı çağdaş ve uygardır. Cumhuriyet bize kültür ile bilimin bütünleştiği ve sanatın önem kazandığı bir anlayış kazandırmıştır. Bu nedenle cumhuriyetimizi çok seviyoruz.

Cumhuriyet gelişmeye, değişime ve bilimsel yeniliklere açık olmaktadır. Cumhuriyet ile ilmin gösterdiği yolda yürünür. Türk insanı akılcılıktan yana, dogmadan uzak olmanın bilincindedir. Bu nedenle cumhuriyetimizi çok seviyoruz. Ulu önder, "Yurtta barış, dünyada barış" diyerek, tarihe ve geleceğe ışık tutan çok önemli ve insani bir prensibi dile getirmiştir. İnsanlığa barışı müjdelediği için cumhuriyetimizi çok seviyoruz.

Cumhuriyet dediğimiz bu yüce eser, Atamızın önderliğinde binlerce şehit ve gazinin canı ve kanı ile hayata geçebilmiştir. Bizi ayakta tutan laik, demokratik ve tek bayrak altında yaşama özgürlüğümüzün iç ve dış düşmanlar tarafından sarsılmasına, sendelemesine, yıkılmasına asla izin vermemeliyiz. Bunun için de çağdaş eğitim sisteminden en iyi şekilde yararlanmış, kendini yüksek kültür ve sanat anlayışıyla yeterince donatmış, aklını ve yüreğini ülkesinin ve halkının hayrına kullanmak üzere bilemiş olan gençliğimize büyük görev düşüyor.

Bilmeliyiz ki, özgür doğmak şansına sahip olabiliriz ama özgür yaşamak için mücadele etmek zorundayız. Mustafa Kemal Atatürk'ün bize gösterdiği yolda yürüdüğümüz sürece de hiçbir gücün özgürlüğümüzü yok etme emellerine kavuşamayacağı inancımız asla sarsılmayacaktır.

ADAPAZARI VE CUMHURİYET

Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Samsun'dan başlattığı Milli Mücadele hareketi, olgunluk düzeyine ulaşmaya kadar çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. İstanbul'daki hükümetin olumsuz tutumu, bazı paşaların padişah ve hilafet yanlısı olması, halkta görülen savaş yorgunluğu ve düşünsel altyapı eksikliği milli mücadelenin bir karakter kazanmasında öne çıkan başlıca zorluklardır.

Bu mücadele içerisinde Adapazarı, coğrafi konumu itibarıyla kritik bir öneme sahiptir. Adapazarı'nın İstanbul ve Ankara'ya olan yakınlığı neticesinde bu şehir, sürekli çatışmaların yaşandığı bir bölge haline gelmiştir. Aynı zamanda Yunan kuvvetlerinin merkezinin de İzmit'te bulunması sebebiyle Adapazarı, üç farklı kuvvet tarafından kuşatılmış, bu da Adapazarı'nın sürekli el değiştirmesine sebep olmuştur.

Sivas Kongresi'ni takip eden günlerde Adapazarı'nın Kuva-yı Milliye saflarında yer aldığı görülmektedir. Şehrin önde gelenleri, Kuva-yı Milliye teşkilatını kurup Mustafa Kemal'e bağlılıklarını bir telgrafla bildirmişlerdir. Daha sonra Adapazarı milli komutanlığını eline alan Kuşçubaşı Eşref bölgeye gelerek milli komutanlığın kurulmasına katkıda bulunmuş fakat bunu yaparken masrafların zenginlerden toplanacak para ile karşılanacağı yönündeki beyan ve uygulamalar bazı kesimlerin tepkisini çekmesi üzerine, Kuşçubaşı Eşref'in bölgeyi terk etmesine sebep olmuştur. Kuşçubaşı Eşref'e yönelik bu hareket bir müddet sonra Kuva-yı Milliye karşıtlığına dönüşerek Düzce ve Bolu'da çıkan ayaklanmalara zemin hazırlamıştır. İsyanların ortaya çıkmasında Yunanlılar tarafından kışkırtılan Rum ve Ermeni çetelerinin de etkin bir rol oynadığı bilinmektedir.

Bununla birlikte bölgede Kuvayı İnzibatiye destekli Anzavur isyanının çıkması, İzmit mutasarrıfı İbrahim Hakkı'nın Yunan kuvvetlerine Sapanca'ya gelerek halkı tehdit etmesi Adapazarı'nda yeni bir oluşuma sebebiyet vermiştir. Adapazarı eşrafı "Tarafsız Nizam" adı ile Ekim 1920-Haziran 1921 yıllarında varlığını sürdürdü. İki ateş arasında kalan Adapazarı halkı görünürde "Ne Kuva-yı Milliye ne de Kuva-yı İnzibatiye" parolası ile hareket etmekle birlikte yazışmalarını gizli kanallardan Kuva-yı Milliye ile yürütmekteydi.

Kuşçubaşı Eşref

Halit Molla

Bu süreçte Yunan güçleri 25 Mart 1921'de Sapanca'ya girerek, kasabada 325 ev, 170 dükkan, 17 değirmen yakıp 55 esir ve 24 şehit olmak üzere 79 kişinin canını yakmış, istila hareketi bütün Adapazarı'na yayılarak devam etmiştir. Adapazarı'nın gerek Yunan istilasından ve gerekse Kuva-yı İnzibatiye'nin zulmünden Haziran 1921'de kurtulabilmiştir. Kaynarca ilçesi doğumlu Halit Molla, Kuva-yı Milliye'nin milis komutanı olarak Adapazarı'nın işgalden kurtulmasında etkin rol oynamış, 21 Haziran sabahı şehrin Türk ordusu tarafından ele geçirildiğini müjdelercesine Orhan Camii'nde sabah ezanını okumuştur. Bir gün sonra Kemalettin Sami Paşa komutasındaki Türk ordusu Sapanca'yı da düşman işgalinden kurtarmıştır.

Türk ordusunun Sakarya Meydan Muharebesi ve Büyük Taarruz ile gösterdiği başarı ile Lozan Konferansı'nda milli sınırlarımızın belirlenmesi neticesinde cumhuriyet yönetimine geçen Türkiye'de diğer şehirlerde olduğu gibi Adapazarı'nda da önemli gelişmeler olmuştur. Cumhuriyet yönetiminin temel prensiplerinden olan milli kalkınma hareketi Adapazarı'nda da kendini göstermiştir.

Adapazarı'nın 1954 yılında Sakarya adında ayrı bir vilâyet olmasına karar verilmiştir. 1868 yılında "Adapazarı Belediyesi" adıyla belediye teşkilatı kurulan ilçe, TBMM'de kabul edilen kanunla, Kocaeli Vilâyetinden ayrılarak merkez ilçesi Adapazarı olan Sakarya Vilâyeti kurulmuştur.

Günümüzde doğa turizmine katkısı yanında sanayi kuruluşları bakımından da Türkiye'nin etkin şehirleri arasında yer almaktadır.

SAKARYA-SAPANCA İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

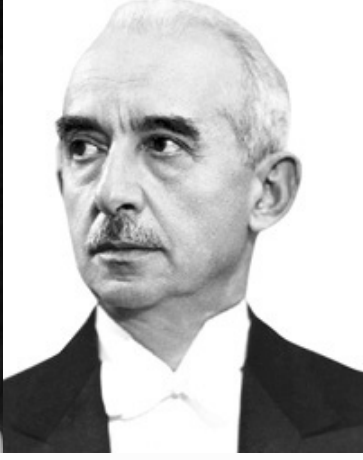
Cumhuriyet'in 100. yılı münasebetiyle düzenlenen
Resim, Şiir ve Kompozisyon
yarışmasında dereceye giren öğrenciler

Dallar	Derecesi	Okul Adı	Öğrencini Adı	Öğrencinin Sınıfı
Resim- İlkokul	Birinci	Nazmiye Ömer Sözer İ.O	Ömer Kayra Demir	3. Sınıf
	İkinci	Gazipaşa İ.O	Yaren Burcu Ayvalı	3. Sınıf
	Üçüncü	Gazipaşa İ.O	Derin Ekiz	3. Sınıf
Resim- Ortaokul	Birinci	Kemalettin Sami Paşa O.O	Yağmur Ataş	7. Sınıf
	İkinci	Bilgin Özkaynaj O.O	Irmak Kral	8. Sınıf
	Üçüncü	Muazzez Sabri Gündoğar O.O	Z. Ravza Karaca	6. Sınıf
Deneme	Birinci	Sapanca Lokman Hekim MTAL	Gamze Gezer	10/A
	İkinci	Sapanca Anadolu Lisesi	Rüya Genç Aslan	10/B
	Üçüncü	Sapanca Anadolu Lisesi	Seda Nur Torun	10/B

CUMHURBAŞKANLARIMIZ

M. KEMAL ATATÜRK
1923-1938

İSMET İNÖNÜ
1938-1950

CELAL BAYAR
1950-1960

CEMAL GÜRSEL
1960-1966

CEVDET SUNAY
1966-1973

FAHRİ KORUTÜRK
1973-1980

KENAN EVREN
1982-1989

TURGUT ÖZAL
1989-1993

SÜLEYMAN DEMİREL
1993-2000

A. NECDET SEZER
2000-2007

ABDULLAH GÜL
2007-2014

R. TAYYİP ERDOĞAN
2014-

KAYNAKÇA

- <https://www.stratejikortak.com/wp-content/uploads/2017/08/Kurtulus-savasi-infografik.jpg>
- <https://www.tasova.net/kose-yazisi/679/cumhuriyetimizin-99yili-donumu-kutlu-olsun.html>
- ATATÜRK Mustafa Kemal, Nutuk, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2005
- YETİM Fahri, Milli Mücadele Döneminde İsyanların Gölgesinde Düzce ve Çevresinde Asayiş Sorunları, Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi, sayı:13, 2011
- ÖZEL Sabahattin, Milli Mücadele'de Adapazarı'nda Tarafsız Nizam Yönetimi, Dergipark, Sayı:4, 2003
- DAĞLI Erkan, Osmanlı'dan Cumhuriyete Asker ve Diplomat: Kemalettin Sami Paşa, Uluslar Arası Sosyal Araştırmalar Dergisi, c.14, Sayı:77, 2021
- TÜRKMEN Zekeriya, İşgal Yıllarında Adapazarı Kazasında Yunan Mezalimi, Genelkurmay ATASE Başkanlığı Atatürk Araştırma ve Eğitim Merkezi, c.15, 1999
- Görseller için çeşitli internet kaynaklarından faydalanılmıştır.